

Høringsnotat

Forslag til ny forskrift om oppfølgingstiltak i Arbeids- og velferdsetatens egenregi og endringer i tiltakspengeforskriften (nærmere regulering av oppfølgingstiltak «individuell jobbstøtte» mv.)

9. februar 2023

Høringsfrist: 9. mai 2023

Innhold

1	Innledning.....	3
2	Bakgrunnen for forslaget	3
3	Oppfølgingstiltakene.....	4
3.1	Arbeid med støtte	4
3.2	Individuell jobbstøtte.....	5
4	Gjeldende rett.....	7
4.1	Arbeidsformidling og arbeidsmarkedstjenester	7
4.2	Oppfølgingstiltak i egenregi	7
4.3	Behandling av personopplysninger og informasjonsutveksling	8
4.3.1	Behandlingsgrunnlag.....	8
4.3.2	Utlevering av opplysninger til andre.....	10
4.3.3	Adgang til å innhente opplysninger fra andre.....	11
5	Departementets vurdering og forslag.....	12
5.1	Behov for endringer og ny struktur i forskriften	12
5.2	Forslag til fellesbestemmelser (kapittel 1).....	12
5.3	Forslag til bestemmelser som regulerer arbeid med støtte (kapittel 2).....	13
5.4	Forslag til bestemmelser som regulerer individuell jobbstøtte (kapittel 3)	14
5.5	Forslag om å flytte reglene om stønad til deltakere i oppfølgingstiltak i egenregi til tiltakspengeforskriften	15
6	Økonomiske og administrative konsekvenser	16
7	Forslag til endringer i tiltakspengeforskriften og ny forskrift om oppfølgingstiltak i Arbeids- og velferdsetatens egenregi	17

1 Innledning

Arbeids- og inkluderingsdepartementet sender med dette på høring forslag til endringer i forskrift 4. februar 2019 nr. 65 om oppfølgingstjenester i Arbeids- og velferdsetatens egen regi. De foreslåtte endringene innebærer følgende:

- Dagens forskrift om oppfølgingstjenester i Arbeids- og velferdsetatens egen regi gis et nytt navn hvor begrepet «oppfølgingstjenester» erstattes med «oppfølgingstiltak» for å tydeliggjøre at forskriften regulerer tiltak hjemlet i arbeidsmarkedsloven som skiller seg fra tjenester gitt etter arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 4 tredje ledd.
- I tillegg endres formuleringen «egen regi» til «egenregi» slik at det benyttes samme skrivemåte som ved unntak for egenregi i forskrift om offentlige anskaffelser.
- Forskriften omstruktureres, slik at oppfølgingstiltakene reguleres i egne kapitler etter mønster fra tiltaksforskriften.
- Oppfølgingstiltaket «individuell jobbstøtte» reguleres mer utfyllende i forskriften og det gis midlertidige regler for forsøksordningen «IPS ung». I tillegg utvides varigheten for deltakere i IPS ung som er under opplæring eller i utdanning, og personkretsen i forsøksordningen utvides også noe.
- Reglene for oppfølgingstiltaket «arbeid med støtte» presiseres og personkretsen utvides til å omfatte personer som deltar i fag- og yrkesopplæring som opplæringstiltak etter tiltaksforskriften. I tillegg utvides varigheten på tiltaket for den nye målgruppen.

Departementet foreslår også endringer i forskrift 4. november 2013 nr. 1286 om tiltakspenger mv. Forslaget innebærer at reglene om stønad til deltakere i oppfølgingstiltak i egenregi og reglene om stønad til deltakere i arbeidsmarkedstiltak samles i tiltakspengeforskriften.

2 Bakgrunnen for forslaget

Alle som henvender seg til et NAV-kontor, og som ønsker eller trenger bistand for å komme i arbeid, har rett til å få sitt bistandsbehov vurdert. Arbeids- og velferdsetaten skal tilby arbeidsrettede tjenester, som informasjon, veiledning og hjelp til å søke jobb. Dersom det anses nødvendig og hensiktsmessig, kan etaten også tilby ulike typer arbeidsmarkedstiltak. Tilbud om arbeidsmarkedstiltak skal tilpasses den enkeltes behov og situasjonen på arbeidsmarkedet.

Mange av dem som står utenfor arbeidslivet har behov for oppfølging for å komme i jobb. Arbeids- og velferdsetaten kan kjøpe oppfølgingstiltak fra eksterne tiltaksarrangører, jf. tiltaksforskriften kapittel 4, eller tilby oppfølgingstiltak selv. Forskrift om oppfølgingstjenester i Arbeids- og velferdsetatens egen regi ble innført i 2019 hovedsakelig for å gi etaten større fleksibilitet i tilbudet om oppfølgingsbistand, og for å legge til rette for at etaten i større grad kan velge om den skal gi oppfølging selv eller kjøpe tjenester fra eksterne tiltaksarrangører.

Forskrift om oppfølgingstjenester i Arbeids- og velferdsetatens egen regi regulerer oppfølgingstiltakene «arbeid med støtte» og «individuell jobbstøtte». Begge tiltakene er basert på anerkjente, internasjonale metoder innen arbeidsrettet oppfølging og rehabilitering. Arbeid med støtte følger metoden Supported Employment (SE), mens individuell jobbstøtte følger metoden Individual Placement and Support (IPS).

Selv om disse oppfølgingstiltakene har flere fellestrekk, er de også ulike. Dette framgår ikke tydelig av dagens regelverk, som blant annet i begrenset grad omtaler individuell jobbstøtte. Både gjennom ekstern evaluering¹ og erfaringer fra samarbeidet mellom Arbeids- og velferdsetaten og helsetjenesten, er det dessuten pekt på utfordringer knyttet til de rettslige rammene for individuell jobbstøtte og et behov for en tydeligere regulering av tiltaket. Det samme gjelder behovet gjelder for forsøket IPS ung.

På denne bakgrunn mener departementet at det er nødvendig å endre dagens forskrift om oppfølgingstiltak i egenregi. Endringene skal tydeliggjøre rammene for individuell jobbstøtte og det supplerende rettsgrunnlaget for etatens behandling av personopplysninger. En nærmere regulering av individuell jobbstøtte vil også synliggjøre det særegne samarbeidet mellom Arbeids- og velferdsetaten og helse- og omsorgssektoren. Det gis også midlertidige regler for forsøket IPS ung.

I tillegg er personkretsen for oppfølgingstiltaket «arbeid med støtte» blitt utvidet til å omfatte personer som gjennomfører fag- og yrkesopplæring som opplæringstiltak etter tiltaksforskriften. Denne utvidelsen bør også forskriftsfestes.

De foreslåtte strukturelle endringene skal dessuten bidra til å gjøre forskriften mer brukervennlig og vil legge bedre til rette for at den kan utvides dersom det i fremtiden oppstår behov for å regulere flere oppfølgingstiltak i egenregi.

3 Oppfølgingstiltakene

3.1 Arbeid med støtte

Arbeid med støtte er et oppfølgingstilbud til personer som har behov for mer omfattende arbeidsrettet bistand enn det som vanligvis gis til arbeidssøkere. Oppfølgingen gis av en jobbspesialist og skal følge metoden Supported Employment (SE). Jobbspesialisten har til oppgave å hjelpe arbeidssøkere med behov for oppfølgingsbistand til å få og beholde et lønnet arbeid i det ordinære arbeidsmarkedet. Bistanden gis både under jobbsøking og etter at arbeidsforholdet er etablert. Jobbspesialisten kan ved behov også gi bistand til arbeidsgivere, forutsatt at behovet går utover arbeidsgivers tilretteleggingsplikt etter arbeidsmiljøloven § 4-2.

SE-metoden tar utgangspunkt i en femtrinnsmodell

- 1) Innledende kontakt og samarbeidsavtale
- 2) Yrkeskartlegging og karriereplanlegging
- 3) Finne en passende jobb
- 4) Samarbeid med arbeidsgiver for å utvikle og vedlikeholde jobber
- 5) Opplæring og trening på og/eller utenom arbeidsplassen

---

¹ [NORCE \(2021\): «Evaluering av samarbeidet mellom NAV og helsetjenesten om Individuell jobbstøtte \(IPS\)»](#)

I Arbeids- og velferdsetaten kalles dette oppfølgingstiltaket «utvidet oppfølging». Grunnen til at departementet ikke foreslår å bruke dette begrepet i regelverket, er at begrepet er for overordnet og upresist til at det kan benyttes som betegnelse for oppfølgingstiltaket i forskriften. Både arbeid med støtte og individuell jobbstøtte må anses som utvidet oppfølging sammenlignet med den ordinære oppfølgingen. Arbeids- og velferdsetaten skal gi til alle arbeidssøkere etter arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 4 tredje ledd. Departementet foreslår derfor at oppfølgingstiltaket kalles «arbeid med støtte» i forskriften. Dette begrepet brukes allerede i dagens forskrift som den norske betegnelse på «Supported Employment»-metoden.

Det er samtidig ikke noe i veien for at Arbeids- og velferdsetaten benytter betegnelsen «utvidet oppfølging» slik de gjør i dag i forbindelse med tiltaksregistrering, statistikkssystemer mv.

Arbeid med støtte under opplæringstiltak

Det er en utfordring at mange som deltar på opplæringstiltak for å få formell kompetanse, ikke fullfører. En evaluering fra NORCE Samfunnsforskning² av utdanning som arbeidsmarkedstiltak for personer med nedsatt arbeidsevne og personer på overgangsstønad, viser at fullføringsgraden er lav - om lag 50 prosent for videregående opplæring og om lag 30 prosent for høyere utdanning. Lav fullføringsgrad svekker mulighetene for å komme i arbeid og til å få en varig tilknytning til arbeidsmarkedet.

Det ble i forbindelse med Prop. 79 S (2020-2021) Finansdepartementet – Endringer i statsbudsjettet 2021, lansert en ny oppfølgingstjeneste i Arbeids- og velferdsetatens egenregi, rettet mot personer som gjennomfører fag- og yrkesopplæring som opplæringstiltak. Hensikten med ordningen er å bidra til høyere fullføringsgrad slik at flere får kompetanse som er etterspurt i arbeidsmarkedet. Det ble foreslått at målgruppen avgrenses til unge arbeidssøkere som har særskilte utfordringer med deltakelse i utdanning og arbeidsliv.

Departementet foreslår at ordningen reguleres i forskrift om oppfølgingstiltak i etatens egenregi ved at personkretsen for arbeid med støtte og varigheten utvides, se forslag til konkrete endringer i punkt 5.3.

3.2 Individuell jobbstøtte

Individuell jobbstøtte (IPS) er et oppfølgingstilbud til personer med moderate til alvorlige psykiske lidelser og/eller rusproblemer. Målet er å få flere over i ordinært, lønnet arbeid. IPS kan tilbys personer som er under behandling i psykisk helsevern eller tverrfaglig spesialisert rusbehandling i spesialisthelsetjenesten, og psykisk helse- og rustjenester i kommunen. Deltakerne må selv ønske å komme i arbeid. Kjernen i IPS er det forpliktende samarbeidet om samtidig oppfølging fra både Arbeids- og velferdsetaten og helse- og omsorgstjenesten, hvor jobbspesialister med ansvar for arbeidsrettet oppfølging inngår som en integrert del av behandlingsteamene. Formidling til og deltakelse i lønnet arbeid anses som del av behandlingsforløpet og skal også bidra til bedre psykisk helse og økt mestring.

---

² [NORCE \(2020\): «Utdanning som tiltak og aktivitet for brukere i NAV»](#)

Et IPS-team består gjerne av behandlere, en jobbspesialist og metodeveileder, i tillegg til IPS-deltakere. Jobbspesialistenes oppgaver er bl.a. å tidlig legge til rette for aktiv jobbsøking, arbeidsformidling og stabil deltakelse i arbeidslivet. Oppfølging og tilrettelegging i forbindelse med arbeidsrettede aktiviteter på og utenfor arbeidsplassen skal tilpasses den enkelte IPS-deltakerens ønsker, ressurser og behov. Dersom det er ønskelig, kan oppfølging også tilbys IPS-deltakerens arbeidsgiver. Jobbspesialistene er hovedsakelig ansatt i arbeids- og velferdsetaten, mens et begrenset antall jobbspesialister er ansatt i helsetjenesten og noen i den kommunale delen av arbeids- og velferdsforvaltningen. For å bidra til å tydeliggjøre ansvars-, oppgave- og rollefordelingen mellom sektorene, har Helse- og omsorgsdepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet vurdert at IPS-jobbspesialister i framtiden bør ansettes i og finansieres fra NAV. Dette er formidlet til tjenestene.

IPS-metoden

IPS-metoden bygger på åtte grunnleggende prinsipper. Disse er beskrevet i boksen under. Prinsippene er operasjonalisert i en egen kvalitetsskala, *IPS Fidelity scale*. I kvalitetsskalaen gis konkrete kriterier for oppfølgingen i tiltaket.

Det er helse- og omsorgstjenesten som gjennom sitt behandlingstilbud identifiserer mulige kandidater for individuell jobbstøtte og som henviser dem til Arbeids- og velferdsetaten. Deltakelse i IPS skal alltid skje på bakgrunn av deltakerens eget ønske, og ikke ut ifra andre vurderinger som personlig egnethet, grad av sykdom mv.

IPS-metoden tar utgangspunkt i 8 grunnprinsipper:

- 1) Alle som ønsker å jobbe, er kvalifisert for IPS (ingen ekskluderes)
- 2) Målet er ordinært, lønnet arbeid
- 3) IPS-tjenester er integrert med psykiske helsetjenester
- 4) Det gis tilpasset ytelses- og stønadsveiledning
- 5) Jobbsøkingen starter kort tid etter at en deltaker har uttrykt interesse for å jobbe
- 6) Jobbspesialister bygger relasjoner til arbeidsgivere basert på deltakers ønsker
- 7) Individuelt tilpasset jobbstøtte har ingen tidsbegrensning
- 8) Deltakerens preferanser respekteres

Kilde: Nasjonalt kompetansesenter for psykisk helsearbeid (NAPHA)

Både nasjonal og internasjonal forskning har vist at IPS har god effekt og bidrar positivt til å få flere i målgruppen i lønnet arbeid. Undersøkelser indikerer også at jo nærmere oppfølgingen ligger opp til kravene i kvalitetsskalaen, jo bedre er ofte resultatene.

Forsøk med IPS ung

Mange unge med psykiske lidelser står utenfor arbeidslivet og mottar helserelaterte ytelser. I 2021 ble det derfor etablert et forsøk med IPS ung. Målgruppen for forsøket er personer mellom 16 og 30 år med moderate til alvorlige psykiske lidelser og/eller rusproblemer. Disse kan motta behandling i spesialisthelsetjenesten i barne- og ungdomspsykiatriske poliklinikker

og i poliklinikker ved Distriktpsykiatriske sentra (DPS), i FACT ung-team, og i tverrfaglige psykisk helse- og rusteam i kommunene som har fokus på unge.

Inklusjonskriteriet er som for IPS, men med noen forskjeller: De unge skal ha behov for samtidig behandling og arbeids- eller utdanningsbistand, og det forutsettes at deltakeren har et eget ønske om utdanning og/eller jobb. I tillegg er det i IPS ung åpnet for at unge med sammensatte psykiske problemer kan delta i tiltaket, uten at det foreligger en bestemt diagnose. Det er behandler som henviser unge til IPS ung. Målet med forsøket er å få flere unge til å gjennomføre utdannings- eller lærlingeløp og komme over i ordinært, lønnet arbeid. IPS ung evalueres av Arbeidsforskningsinstituttet ved OsloMet, som etter planen skal levere sin sluttrapport i 2024.

4 Gjeldende rett

4.1 Arbeidsformidling og arbeidsmarkedstjenester

Arbeids- og velferdsetaten skal bistå arbeidssøkere med å få jobb, jf. lov 16. juni 2006 nr. 20 om arbeids- og velferdsforvaltningen (arbeids- og velferdsforvaltningsloven) § 4 tredje ledd. Bistand gis i form av tilbud om arbeidsrettede tjenester, som informasjon om arbeidsmarkedet, veiledning og arbeidsformidling. Alle som henvender seg til et NAV-kontor, skal få vurdert sitt behov for bistand, jf. § 14a i loven.

Ved behov for mer omfattende bistand og dersom det anses som nødvendig og hensiktsmessig, kan arbeids- og velferdsetaten tilby ulike typer arbeidsmarkedstiltak, jf. lov 10. desember 2004 nr. 76 om arbeidsmarkedstjenester (arbeidsmarkedsloven) § 12. Etaten kan enten kjøpe tiltak i henhold til forskrift 11. desember 2015 nr. 1598 om arbeidsmarkedstiltak (tiltaksforskriften) fra eksterne tiltaksarrangører, eller gi oppfølging selv etter forskrift om oppfølgingstjenester i Arbeids- og velferdsetatens egen regi.

Oppfølging i egenregi er mer omfattende enn den generelle formidlings- og oppfølgingsbistanden som etaten skal gi til alle etter arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 4 tredje ledd, og er derfor regulert som et arbeidsmarkedstiltak i en egen forskrift med hjemmel arbeidsmarkedsloven § 12.

Det offentlige virksomhet skal organiseres på en ressurseffektiv måte, og forvaltningen må velge hvordan de skal dekke sitt behov for tjenester på en mest hensiktsmessig måte. En offentlig oppdragsgiver kan selv bestemme om et behov skal dekkes ved hjelp av eksterne leverandører, eller ved å utføre oppgaven i egenregi. Dersom en ytelse leveres i egenregi ved å ta i bruk egne ressurser, foreligger det ingen kontrakt i anskaffelsesrettslig forstand og anskaffelsesregelverket kommer ikke til anvendelse.

4.2 Oppfølgingstiltak i egenregi

Det fremgår av § 1 i forskrift om oppfølgingstjenester i Arbeids- og velferdsetatens egen regi at hovedformålet med tjenestene er å styrke tiltaksdeltakernes muligheter til å skaffe seg eller beholde arbeid.

Selve innholdet i oppfølgingen er nærmere regulert i § 2. Deltakeren skal få individuelt tilpasset bistand av en egen jobbspesialist for å komme i arbeid. Jobbspesialisten skal tilby karriereveiledning og yrkesplanlegging, bistå med tilpasning av stillingen i samarbeid med arbeidsgiveren og følge opp deltakeren og arbeidsgiveren på arbeidsplassen, samt

samarbeide med eventuelle andre aktører som hjelper deltakeren. Oppfølgingen skal basere seg på metoden Supported Employment (SE) eller Individual Placement and Support (IPS).

Det følger av § 3 at målgruppen for oppfølgingstjenester i egenregi er personer som har fylt 16 år og som har behov for en mer omfattende formidlings- og oppfølgingsbistand enn den etaten tilbyr etter arbeids- og velferdsforvaltningen § 4 tredje ledd. Oppfølgingstiltak i egenregi gis først og fremst til personer med sammensatte bistandsbehov.

Vilkårene for deltakelse i tiltaket er fastsatt i § 4. Utvidet oppfølging kan bare gis dersom det er nødvendig og hensiktsmessig for at deltakeren skal skaffe seg eller beholde inntektsgivende arbeid. I den forbindelse kan arbeids- og velferdsetaten kreve at personen gjennomgår en behovs- eller arbeidsevnevurdering, jf. arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 14a. Personer som ikke lenger fyller vilkårene for deltakelse kan tas ut av tiltaket.

Varigheten på tiltaket skal tilpasses deltakerens individuelle behov og muligheter på arbeidsmarkedet, jf. § 5. Tiltaket kan ha en varighet på inntil seks måneder, og kan forlenges med ytterligere seks måneder. For personer med nedsatt arbeidsevne kan tiltaket forlenges ytterligere, men den samlede varigheten skal ikke overstige tre år.

Avgjørelsesmyndigheten er regulert i § 6 mens § 7 inneholder krav til gjennomføringen av tiltaket. Arbeids- og velferdsetaten avgjør hvem som får tilbud om utvidet oppfølging etter denne forskriften. De kravene som stilles til økonomiske rammer, effektivitet og resultater til arrangører av oppfølgingstiltak etter kapittel 4 i tiltaksforskriften, gjelder så langt det passer for oppfølgingstiltak i egenregi. Oppfølgingstjenestene som gis av etaten etter denne forskriften, skal utvikles og evalueres gjennom årlige kvalitetsmålinger.

Det fremgår videre av § 8 at deltakere som ikke har rett til andre ytelser til livsopphold, har rett til tiltakspenger og tilleggsstønader på lik linje med deltakere i tilsvarende arbeidsmarkedstiltak.

4.3 Behandling av personopplysninger og informasjonsutveksling

4.3.1 Behandlingsgrunnlag

Enhver virksomhet som behandler personopplysninger, skal verne enkeltpersoners (de registrertes) grunnleggende rettigheter og friheter, herunder retten til privatliv. Ved helt eller delvis automatisert behandling av personopplysninger og ved ikke-automatisert behandling av personopplysninger som inngår i eller skal inngå i et register, gjelder lov om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven). Personopplysningsloven inkorporerer personvernforordningen³ i norsk rett, noe som innebærer at forordningen gjelder som norsk lov som sådan. Bestemmelsene i forordningen går i tilfelle konflikt foran bestemmelser i andre norske lover som regulerer samme forhold, jf. § 2 i lov om gjennomføring i norsk rett av hoveddelen i avtale om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS) mv. (EØS-loven). Personopplysningsloven inneholder videre bestemmelser som supplerer reglene i forordningen.

Artikkel 4 i forordningen inneholder definisjoner av sentrale begreper innen personvern.

---

³ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/679 av 27. april 2016 om vern av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri utveksling av slike opplysninger samt om oppheving av direktiv 95/46/EF (generell personvernforordning)

Noen sentrale begreper slik de er definert i artikkel 4:

«Personopplysninger» er enhver opplysning om en identifisert eller identifiserbar fysisk person.

«En identifiserbar fysisk person» er en person som direkte eller indirekte kan identifiseres, særlig ved hjelp av en identifikator, f.eks. et navn, et identifikasjonsnummer, lokaliseringsopplysninger, en nettidentifikator eller ett eller flere elementer som er spesifikke for nevnte fysiske persons fysiske, fysiologiske, genetiske, psykiske, økonomiske, kulturelle eller sosiale identitet.

«Et register» er enhver strukturert samling av personopplysninger som er tilgjengelig etter særlige kriterier, enten samlingen er plassert sentralt, er desentralisert eller spredt på et funksjonelt eller geografisk grunnlag.

«Behandling» er enhver operasjon eller rekke av operasjoner som gjøres med personopplysninger, enten automatisert eller ikke, f.eks. innsamling, registrering, organisering, strukturering, lagring, tilpasning eller endring, gjenfinning, konsultering, bruk, utlevering ved overføring, spredning eller alle andre former for tilgjengeliggjøring, sammenstilling eller samkjøring, begrensning, sletting eller tilintetgjøring.

Prinsippene for behandling av personopplysninger er fastsatt i artikkel 5 og utdypes i forordningens øvrige artikler, både i form av rettigheter for de registrerte og plikter for de som behandler personopplysninger. Et grunnleggende prinsipp er at all behandling av personopplysninger må være lovlig, dvs. det må foreligge et rettslig grunnlag for behandlingen.

Behandlingsgrunnlagene er angitt i artikkel 6, og kravet til behandlingsgrunnlag innebærer at behandlingen bare vil være lovlig dersom minst ett av de alternative vilkårene er oppfylt. Behandlingen må enten bygge på den registrertes samtykke (artikkel 6 nr. 1 bokstav a), eller være «nødvendig» for å oppfylle et av formålene i bokstav b til f. Samtykke vil normalt ikke kunne brukes av offentlige myndigheter som behandlingsgrunnlag, jf. fortalepunkt 43.

I noen tilfeller kreves det i tillegg at grunnlaget for behandlingen fastsettes i EØS-retten eller nasjonal lovgivning, jf. artikkel 6 nr. 3. For eksempel kan artikkel 6 nr. 1 bokstav c og e ikke alene utgjøre behandlingsgrunnlaget. Ved behandling av personopplysninger som er nødvendig for å oppfylle en rettslig forpliktelse (bokstav c) og som er nødvendig for å utføre en oppgave i allmennhetens interesse eller utøve offentlig myndighet (bokstav e) kreves det et supplerende rettsgrunnlag. I slike tilfeller er det overlatt til lovgiver å gi nærmere vilkår for behandlingen av personopplysninger. Dersom det skal behandles «særlige kategorier av personopplysninger» (tidligere kalt sensitive personopplysninger), som blant annet omfatter helseopplysninger, må rettsgrunnlaget i tillegg oppfylle de vilkårene som følger av artikkel 9 nr. 2. Uttrykkelig samtykke er ett alternativ, jf. artikkel 9 nr. 2 bokstav a.

Arbeids- og velferdsetatens behandlingsgrunnlag

Arbeids- og velferdsetatens behandling av personopplysninger i forbindelse med oppfølgingstiltak i egenregi er hjemlet i forordningen artikkel 6 nr. 1 e, mens det supplerende

rettsgrunnlag er i arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 4a, arbeidsmarkedsloven og forskrift om oppfølgingstjenester i Arbeids- og velferdsetatens egen regi. I henhold til disse reglene kan Arbeids- og velferdsetaten behandle personopplysninger, inkludert helseopplysninger, som er nødvendige for å gi arbeidsrettet oppfølging til deltakere i tiltakene «arbeid med støtte» og «individuell jobbstøtte».

Arbeids- og velferdsetaten skal ikke behandle flere personopplysninger enn det som er nødvendig for å utføre arbeidsoppgavene, jf. prinsippet om dataminimering i personvernforordningen artikkel 5 nr. 1 bokstav c. Dette kan for eksempel innebære at NAV ikke alltid skal ha tilgang til de samme opplysningene som helse- og omsorgstjenesten, selv om jobbspesialisten er en integrert del av behandlingsteamet.

4.3.2 Utlevering av opplysninger til andre

Forvaltningen har taushetsplikt etter forvaltningsloven §§ 13 flg. Dette innebærer at alle som utfører tjeneste eller arbeid for et forvaltningsorgan, plikter å bevare taushet når de gjennom sitt arbeid blir kjent med opplysninger om «noens personlige forhold», jf. § 13 første ledd nr. 1. Det følger av § 13 andre ledd at opplysninger om fødested, fødselsdato og personnummer, statsborgerforhold, sivilstand, yrke, bopel og arbeidssted i utgangspunktet ikke regnes som personlige forhold som er underlagt taushetsplikt, med mindre slike opplysninger røper et klientforhold eller andre forhold som må anses som personlige. Det er gjort flere unntak fra taushetsplikten i forvaltningsloven §§ 13 a til 13 e. For eksempel gjelder taushetsplikten ikke i de tilfeller der den som har krav på taushet, samtykker, jf. § 13 a nr. 1. Et slikt samtykke skal være informert, frivillig og skal når som helst kunne trekkes tilbake. Taushetsplikten er heller ikke til hinder for at opplysninger brukes for å oppnå det formålet de er gitt eller innhentet for, blant annet i forbindelse med saksforberedelse, avgjørelse, gjennomføring av avgjørelsen, oppfølging og kontroll, jf. § 13 b første ledd nr. 2. I tillegg kan et forvaltningsorgan, uten hinder av taushetsplikt, gi andre forvaltningsorganer opplysninger om en persons forbindelse med organet og om avgjørelser som er truffet, og ellers slike opplysninger som det er nødvendig å gi for å fremme avgiverorganets oppgaver etter lov, instruks eller oppnevningssgrunnlag, jf. § 13 b første ledd nr. 5.

Innenfor enkelte forvaltningsområder gjelder en utvidet eller strengere taushetsplikt enn det som følger av de generelle bestemmelsene i forvaltningsloven. Arbeids- og velferdsetaten har utvidet taushetsplikt etter arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 7. Det fremgår her at forvaltningsloven §§ 13 til 13 e og 13 g gjelder for alle som utfører tjeneste eller arbeid for etaten i henhold til arbeids- og velferdsforvaltningsloven. Taushetsplikten gjelder imidlertid også opplysninger om fødested, fødselsdato, personnummer, statsborgerforhold, sivilstand, yrke, bosted og arbeidssted. I tillegg begrenser Arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 7 tredje ledd adgangen til å dele opplysninger etter forvaltningsloven § 13 b første ledd nr. 6, ved at etaten bare kan dele opplysninger i medhold av denne bestemmelsen «når det er nødvendig for å fremme Arbeids- og velferdsetatens oppgaver eller for å hindre at noen urettmessig får utbetalt offentlige midler eller unndrar midler fra innbetaling til det offentlige».

Det følger imidlertid også av arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 7 andre ledd at etaten kan utlevere opplysninger om en person til andre ved formidling av arbeid eller ved gjennomføring av arbeidsmarkedstiltak. Taushetsplikten hindrer således ikke nødvendig kommunikasjon med andre som ledd i saksbehandlingen. Dette innebærer at Arbeids- og velferdsetaten kan gi opplysninger til andre, for eksempel arbeidsgivere, helsepersonell og

utdanningsmyndigheter, når det er nødvendig for å gi arbeidsrettet bistand og drive arbeidsformidling.

Hvilke opplysninger som utleveres til andre, vil variere, men Arbeids- og velferdsetaten vil nesten alltid ha behov for å dele opplysninger som identifiserer deltakere i oppfølgingstiltak, dvs. personalia og kontaktinformasjon. Det vil også være nødvendig å dele opplysninger som naturlig kommer frem av en CV og som er av betydning for å skaffe eller beholde arbeid, slik som opplysninger om utdanning, kompetanse, arbeidserfaring og tilretteleggingsbehov. I tillegg kan det være aktuelt å utlevere opplysninger om deltakerens livssituasjon, helsesituasjon og sosiale forhold dersom det er nødvendig for å gi individuelt tilpasset oppfølging og tilrettelegging på arbeidsplassen. Arbeids- og velferdsetaten kan også dele opplysninger om oppfølgingen fra NAV dersom deltakeren trenger bistand fra andre samarbeidende etater, og andre etaters oppfølging er av betydning for Arbeids- og velferdsetatens arbeidsrettede bistand og arbeidsformidling.

4.3.3 Adgang til å innhente opplysninger fra andre

Det følger av arbeidsmarkedsloven § 19 første ledd at Arbeids- og velferdsetaten kan pålegge bestemte aktører en plikt til å utlevere opplysninger som er nødvendige for at etaten kan utføre sine oppgaver etter loven. Opplysningene skal gis vederlagsfritt, uten ugrunnet opphold og uten hinder av taushetsplikt, jf. § 19 andre ledd. Opplysningsplikten i arbeidsmarkedsloven gjelder blant annet for arbeidssøkere, arbeidstakere, arbeidsgivere, tiltaks- og formidlingsaktører og offentlige myndigheter.

Deltakere i individuell jobbstøtte får arbeidsrettet oppfølging fra jobbspesialisten i Arbeids- og velferdsetaten samtidig som de får medisinsk oppfølging av helse- og omsorgstjenesten. Jobbspesialisten er en integrert del av behandlingsteamet og trenger opplysninger om deltakerens helseforhold som er nødvendige for å gi arbeidsrettet bistand og for tilrettelegging på arbeidsplassen. Departementet er kjent med at det på grunn av det integrerte samarbeidet og prinsippene i IPS-metoden har oppstått spørsmål om jobbspesialisten kan kreve å få utlevert nødvendige helseopplysninger fra helsepersonell i behandlingsteamet.

Helsepersonell har en profesjonsbasert taushetsplikt etter helsepersonelloven §§ 21 flg., og utlevering av taushetsbelagte opplysninger fra helsepersonell til Arbeids- og velferdsetaten må skje innenfor rammene av denne loven. Det følger av lovens § 23 første ledd nr. 6 at helsepersonell bare kan pålegges å gi taushetsbelagte opplysninger til andre gjennom tydeligere regler gitt i lov eller i medhold av lov som uttrykkelig fastsetter eller klart forutsetter at taushetsplikten ikke skal gjelde. Arbeidsmarkedsloven § 19 nevner ikke helsepersonell og jobbspesialisten kan således ikke pålegge behandlere å utlevere opplysninger om deltakerens helseforhold.

Helsepersonells taushetsplikt skal sikre befolkningens tillit til helse- og omsorgstjenesten slik at personer ikke unnlater å oppsøke hjelp av frykt for at uvedkommende skal få tilgang til deres personopplysninger. Pasienter har rett til privatliv og til å bestemme over egne helseopplysninger. Taushetsplikten er derfor ikke til hinder for at opplysninger gjøres kjent for jobbspesialisten i den utstrekning den som har krav på taushet samtykker, jf. § 22. De samme aldersgrenser som gjelder for samtykke til helsehjelp etter pasient- og brukerrettighetsloven kapittel 4, kommer også til anvendelse her. Individuell jobbstøtte kan tilbys personer som har fylt 16 år, og de har som hovedregel rett til å samtykke til helsehjelp

og til at helseopplysninger deles med andre på egenhånd. Helsepersonell i behandlingsteam kan således utlevere relevante helseopplysninger til jobbspesialisten dersom deltakeren i oppfølgingstiltak «individuell jobbstøtte» samtykker til dette.

Departementet mener det hverken er nødvendig eller hensiktsmessig å pålegge helsepersonell en opplysningsplikt overfor Arbeids- og velferdsetaten i forbindelse med arbeidsrettet bistand. Innhenting av helseopplysninger skal skje innenfor rammene av helselovgivningen.

5 Departementets vurdering og forslag

5.1 Behov for endringer og ny struktur i forskriften

Dagens forskrift om oppfølgingstjenester i Arbeids- og velferdsetatens egen regi skiller i liten grad mellom oppfølgingstiltak som gis etter metoden Supported Employment (SE) og metoden Individual Placement and Support (IPS). Forskriften inneholder fellesbestemmelser om personkrets, innhold og varighet, som i stor grad bygger på oppfølgingstiltak «arbeid med støtte». Oppfølgingstiltakene «arbeid med støtte» og «individuell jobbstøtte» er ikke identiske, og det er derfor behov for å regulere disse hver for seg. Individuell jobbstøtte omtales i liten grad i dagens forskrift, og det er et behov for å klargjøre innholdet, de rettslige rammene og rettsgrunnlaget for behandling av personopplysninger i tiltaket. Også forsøksordningen «IPS ung» bør reguleres i ny forskrift. I tillegg er det behov for å forskriftsfeste muligheten for å få oppfølging etter metoden Supported Employment, under gjennomføring av yrkes- og fagopplæring som opplæringstiltak. Det foreslås på denne bakgrunn flere endringer i reglene om arbeid med støtte.

Forskriften er dessuten utformet på en måte som ikke legger til rette for at den kan utvides dersom det i fremtiden oppstår behov for å regulere flere oppfølgingstjenester i etatens egenregi. Departementet foreslår derfor at dagens forskrift omstruktureres etter mønster fra tiltaksforskriften, slik at de ulike oppfølgingstiltakene reguleres i egne kapitler. For å synliggjøre at oppfølging i egenregi er noe mer enn den generelle formidlings- og oppfølgingsbistanden som etaten skal gi til alle arbeidssøkere etter arbeids- og velferdsforvaltningsloven, foreslår departementet at tittelen på forskriften endres til «forskrift om oppfølgingstiltak i Arbeids- og velferdsetatens egenregi». Forskriften deles inn i tre kapitler. Kapittel 1 gir regler som er felles for alle oppfølgingstiltakene som gis i etatens egenregi. Tiltakene «arbeid med støtte» og «individuell jobbstøtte» reguleres i henholdsvis kapittel 2 og 3.

5.2 Forslag til fellesbestemmelser (kapittel 1)

Departementet foreslår at dagens formålsbestemmelse videreføres med mindre justeringer, og at den gis som en felles bestemmelse på tvers av oppfølgingstiltakene, se ny § 1-1. Oppfølgingstiltak fra Arbeids- og velferdsetaten skal styrke deltakerens muligheter for å få eller beholde arbeid, samt forebygge langvarig eller varig utestenging fra arbeidsmarkedet. Det er presisert at oppfølgingstiltak i egenregi skal bidra til å forebygge langvarig eller varig utestenging fra arbeidsmarkedet, uten at det medfører endringer i etatens praksis knyttet til tiltakene «arbeid med støtte» og «individuell jobbstøtte».

Metodene som ligger til grunn for oppfølgingstiltakene «arbeid med støtte» og «individuell jobbstøtte» er utviklet i USA og har derfor engelske navn. For å minimere bruken av

fremmedord i forskriften foreslår departementet en ny bestemmelse som definerer sentrale begrep innledningsvis, se ny § 1-2.

«Arbeid med støtte» er definert som utvidet oppfølging som følger metoden Supported Employment (SE), mens «individuell jobbstøtte» er tilpasset oppfølging som følger metoden Individual Placement and Support (IPS). Begge tiltakene er basert på anerkjente, internasjonale metoder innen arbeidsrettet oppfølging og rehabilitering. IPS er spesielt utviklet for personer med psykiske lidelser og rusproblemer.

Med «jobbspesialist» menes i denne forskriften en veileder i Arbeids- og velferdsetaten som gir bistand i samsvar med metoden SE eller IPS. Arbeidssøkere med oppfølgingsbehov skal få hjelp av en jobbspesialist til å komme i lønnet arbeid, og skal også kunne få oppfølging etter at arbeidsforholdet er etablert. Jobbspesialisten skal følges opp av en metodeveileder med fagansvar.

Vilkårene for deltakelse i oppfølgingstiltak videreføres med mindre justeringer, se ny § 1-3. Oppfølgingstiltak i egenregi skal være nødvendig og hensiktsmessig for at deltakeren kan få eller beholde lønnet arbeid. Oppfølgingen opphører når vilkårene for deltakelse ikke lenger er oppfylt, eller personen ikke lenger ønsker å delta i tiltaket.

Myndigheten til å gi tilbud om oppfølgingstiltak er lagt til Arbeids- og velferdsetaten, og departementet foreslår at dagens bestemmelse videreføres med mindre justeringer, se ny § 1-4. Aktuelle kandidater kan rekrutteres blant personer som ber om bistand fra etaten på egenhånd, eller som blir henvist til etaten av andre instanser, for eksempel av helse- og omsorgstjenesten i forbindelse med deltakelse i individuell jobbstøtte.

Departementet foreslår videre at krav til gjennomføring av tiltak videreføres med mindre justeringer, se ny § 1-5.

5.3 Forslag til bestemmelser som regulerer arbeid med støtte (kapittel 2)

Dagens regler om personkrets, innhold og varighet i §§ 2, 3 og 5 er langt på vei utformet på bakgrunn av oppfølgingstiltaket arbeid med støtte, og departementet foreslår derfor at innholdet i disse bestemmelsene flyttes til kapittel 2. Regler om personkrets for arbeid med støtte gis i ny § 2-1. Arbeid med støtte kan tilbys personer som har fylt 16 år, og som har behov for en mer omfattende formidlings- og oppfølgingsbistand enn det etaten kan tilby etter arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 4 tredje ledd.

Oppfølgingen som gis til deltakere i arbeid med støtte reguleres i ny § 2-2 om innhold, som viderefører dagens § 2 med mindre justeringer. Deltakere kan få regelmessig og tilpasset oppfølging av en jobbspesialist. Bistanden kan bestå av både karriereveiledning, yrkesplanlegging og hjelp til å komme i arbeid i en ordinær virksomhet. Deltakere skal også få tilrettelegging på arbeidsplassen i samarbeid med arbeidsgiver, samt nødvendig hjelp til å samhandle med andre relevante instanser som kan bistå deltakeren. Personer som deltar i fag- og yrkesopplæring etter tiltaksforskriften § 7-2 første ledd bokstav a og b, kan delta i arbeid med støtte slik at de kan få bistand til å gjennomføre opplæringen, se ny § 2-2 andre ledd. Denne gruppen er ikke en del av målgruppen slik innholdet er regulert i dag, og forslaget innebærer således en utvidelse av personkretsen sammenlignet med dagens regler.

For å sikre deltakeren forutsigbarhet og medbestemmelse, foreslår departementet en ny bestemmelse om planlegging, gjennomføring og brukermedvirkning, se ny § 2-3. Det framgår her at det skal utarbeides en plan for oppfølgingen av deltakeren. Planen skal angi formålet og innholdet for tiltaket, oppfølgingsaktiviteter og eventuelt hvilken annen bistand som skal gis til deltakeren. Arbeids- og velferdsetaten skal oppdatere planen jevnlig og sørge for at deltakeren kan medvirke under planleggingen og gjennomføringen av aktiviteter gjennom hele oppfølgingsperioden.

Departementet foreslår at dagens bestemmelse om varighet i § 5 videreføres med enkelte justeringer, se ny § 2-4. Varigheten på arbeid med støtte skal tilpasses deltakerens individuelle behov og muligheter på arbeidsmarkedet. Tiltaket kan gis i inntil ett år. For personer med nedsatt arbeidsevne kan tiltaket gis i inntil tre år. Deltakelse i arbeid med støtte over en lengre tidsperiode gir bedre muligheter for å fullføre opplæringen. Departementet foreslår derfor at tiltaket kan forlenges med inntil ett år for personer som deltar i opplæring etter tiltaksforskriften § 7-2 første ledd bokstav a og b. Samlet varighet for denne gruppen kan dermed være inntil to år, eller fire år for personer med nedsatt arbeidsevne. Dette er en utvidelse av varigheten sammenlignet med dagens regler og henger sammen med forslaget om å utvide målgruppen for tiltaket, se ny § 2-2 andre ledd.

5.4 Forslag til bestemmelser som regulerer individuell jobbstøtte (kapittel 3)

Oppfølgingstiltaket individuell jobbstøtte er i liten grad spesifisert og tydeliggjort i dagens forskrift, og departementet foreslår derfor en rekke nye bestemmelser i kapittel 3. Regler om hvem som kan få individuell jobbstøtte er foreslått regulert i en egen bestemmelse om personkrets, se ny § 3-1. Individuell jobbstøtte kan tilbys personer med moderate til alvorlige psykiske lidelser og/eller rusproblemer som får behandling i helse- og omsorgstjenesten. Det er en forutsetning at personen har fylt 16 år og ønsker lønnet arbeid. Det er helsetjenesten som henviser aktuelle IPS-deltakere til Arbeids- og velferdsetaten for arbeidsrettet bistand i kombinasjon med helsemessig behandling og oppfølging.

Oppfølgingen som gis til deltakere i individuell jobbstøtte er nærmere regulert i ny § 3-2 om innhold. Deltakere kan få regelmessig og tilpasset oppfølging av en jobbspesialist som bistår i forbindelse med jobbsøking i en tidlig fase. Jobbspesialisten skal følge deltakeren fra arbeidssøking til arbeidsformidling og underveis i arbeidsforholdet. Bistanden kan også bestå av støtte til å mestre arbeidsrelaterte forhold, tilrettelegging på arbeidsplassen og nødvendig hjelp til å samhandle med andre relevante instanser, blant annet om økonomiske, sosiale og utdanningsrelaterte forhold. Individuell jobbstøtte inngår som en integrert del av behandlingstilbudet i helse- og omsorgstjenesten, og jobbspesialisten skal samarbeide med behandlingsteam. Jobbspesialisten skal også samarbeide med arbeidsgivere og kan tilby nødvendig oppfølging til aktuelle arbeidsgivere gjennom individuell jobbstøtte. Det er en forutsetning at behovet for bistand går utover arbeidsgivers tilretteleggingsplikt etter arbeidsmiljøloven § 4-2.

For å sikre deltakeren forutsigbarhet og medbestemmelse foreslår departementet en ny bestemmelse om planlegging, gjennomføring og brukermedvirkning, se ny § 2-3. Det framgår her at det skal utarbeides en plan for oppfølgingen av deltakeren. Planen skal angi formålet og innholdet for tiltaket, oppfølgingsaktiviteter og eventuelt hvilken annen bistand som skal gis til deltakeren. Arbeids- og velferdsetaten skal oppdatere planen jevnlig og sørge for at

deltakeren kan medvirke under planleggingen og gjennomføringen av aktiviteter gjennom hele oppfølgingsperioden. Samarbeidet med helsetjenesten vil være sentralt også her.

Evalueringen av IPS-samarbeidet som NORCE gjennomførte, har vist at noen forhold oppleves som «formelle hindre» og vanskeliggjør arbeidsflyt, samarbeid og integrerte tjenester. Eksempler på dette er praktisering av regler om taushetsplikt, ulike journalsystemer mv. Av pedagogiske hensyn foreslår departementet derfor en egen bestemmelse om samarbeid med helse- og omsorgstjenesten, som skal klargjøre rammene for informasjonsutvekslingen. Jobbspesialisten kan behandle, herunder innhente og utlevere, personopplysninger som er nødvendige for å gi arbeidsrettet bistand i henhold til arbeids- og velferdsforvaltningsloven §§ 4a og 7. Nødvendige helseopplysninger kan bare innhentes dersom deltakeren samtykker til det, jf. helsepersonelloven § 22. Departementet viser for øvrig til omtalen av behandling av personopplysninger og informasjonsutveksling i punkt 4.3 ovenfor.

Departementet foreslår at dagens regler om varighet videreføres i den nye forskriften, se ny§ 3-5. Varigheten på individuell jobbstøtte skal tilpasses deltakerens individuelle behov og muligheter på arbeidsmarkedet. Tiltaket kan gis i inntil ett år. For personer med nedsatt arbeidsevne kan tiltaket gis i inntil tre år.

Forsøksordningen IPS ung

Departementet foreslår at forsøket med individuell jobbstøtte til unge reguleres i en egen bestemmelse, se ny § 3-6. IPS ung kan tilbys personer mellom 16 og 30 år. Alle reglene som gjelder for individuell jobbstøtte, gis tilsvarende anvendelse for IPS ung med de presiseringer som følger av § 3-6. Dette innebærer at deltakere i IPS ung har moderate til alvorlige psykiske lidelser og/eller rusproblemer og får behandling i helse- og omsorgstjenesten. I tillegg er det i IPS ung åpnet for at unge med sammensatte psykiske problemer kan delta i tiltaket, uten at det foreligger en bestemt diagnose. Det er en forutsetning at personen ønsker lønnet arbeid. Det er helsetjenesten som henviser aktuelle pasienter til Arbeids- og velferdsetaten for arbeidsrettet bistand i kombinasjon med helsemessig behandling og oppfølging.

Oppfølgingen gis i henhold til § 3-2, men deltakere kan også få oppfølging mens de gjennomfører opplæring eller utdanning. I den forbindelse kan jobbspesialisten med hjemmel i arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 7 utlevere personopplysninger som er nødvendige for å gi arbeidsrettet bistand, til utdanningsmyndighetene. Tiltaket kan gis i inntil ett år, eller tre år for personer med nedsatt arbeidsevne. For personer som deltar i opplæring eller utdanning, kan tiltaket forlenges med inntil ett år, slik at samlet varighet kan være inntil to år, eller fire år for personer med nedsatt arbeidsevne.

5.5 Forslag om å flytte reglene om stønad til deltakere i oppfølgingstiltak i egenregi til tiltakspengeforskriften

Stønad til livsopphold til personer som deltar i arbeidsmarkedstiltak, er i utgangspunktet regulert i forskrift 4. november 2013 nr. 1286 om tiltakspenger mv. (tiltakspengeforskriften). I henhold til denne forskriften kan det gis tiltakspenger til personer som har fylt 18 år og som trenger inntektssikring mens de deltar i nærmere angitte arbeidsmarkedstiltak. Tiltakspenger gis for alle dager personen faktisk deltar på tiltak, men stønaden faller bort hvis personen

mottar lønn fra tiltaksarrangøren eller har rett til andre ytelser til livsopphold for samme periode.

Det følger § 2 i tiltakspengeforskriften at deltakere i følgende arbeidsmarkedstiltak har krav på tiltakspenger:

- avklaring, jf. tiltaksforskriften kapittel 2,
- arbeidstrening, jf. tiltaksforskriften kapittel 3,
- oppfølging, jf. tiltaksforskriften kapittel 4,
- opplæring, jf. tiltaksforskriften kapittel 7,
- arbeidsrettet rehabilitering, jf. tiltaksforskriften kapittel 12, og
- arbeidsforberedende trening, jf. tiltaksforskriften kapittel 13.

Deltakere i oppfølgingstiltak i Arbeids- og velferdsetatens egenregi kan også få tiltakspenger dersom han eller hun ikke har rett til tilsvarende ytelser som skal dekke samme forhold. Dette følger ikke av tiltakspengeforskriften direkte, men fremgår av § 8 i dagens forskrift om oppfølgingstjenester i Arbeids- og velferdsetatens egen regi.

For å sikre bedre sammenheng i tiltaksregelverket foreslår departementet at reglene om stønad til livsopphold til alle tiltaksdeltakere samles i tiltakspengeforskriften. Forslaget innebærer at tiltakspengeforskriften § 2 utvides til å omfatte deltakere i arbeid med støtte og individuell jobbstøtte. Samtidig blir § 8 i dagens forskrift om oppfølgingstjenester i Arbeids- og velferdsetatens egen regi ikke videreført i den nye forskriften.

6 Økonomiske og administrative konsekvenser

Endringene som er foreslått i forskrift om oppfølgingstiltak i Arbeids- og velferdsetatens egenregi innebærer ny strukturering av forskriften og flere presiseringer, hovedsakelig knyttet til tiltaksinnsats som allerede pågår i henholdsvis arbeid med støtte og individuell jobbstøtte. Det forventes derfor ikke betydelige økonomiske og administrative konsekvenser av forslagene.

Noen av forslagene innebærer imidlertid endringer sammenlignet med dagens regler. For tiltaket arbeid med støtte utvides personkretsen i forhold til gjeldende forskrift ved at personer som deltar i fag- og yrkesopplæring som opplæringstiltak kan få bistand til å gjennomføre opplæringen. Dette er det allerede gitt kompensasjon for i forbindelse med Prop. 79 S (2020-2021) Finansdepartementet – Endringer i statsbudsjettet for 2021, hvor det ble bevilget 50 millioner kroner til den nye tjenesten. Innsatsen er videreført i 2022, jf. Prop. 1 S (2021-2022), og i 2023, jf. Prop. 1 S (2022-2023).

Når det gjelder varighet, foreslår departementet i hovedsak at dagens bestemmelser videreføres, men med noen endringer. For arbeid med støtte kan tiltaket forlenges med inntil ett år for personer som deltar i opplæring etter tiltaksforskriften § 7-2 første ledd bokstav a og b. Samlet varighet for denne gruppen kan dermed være inntil to år, eller fire år for personer med nedsatt arbeidsevne. For IPS ung kan varigheten forlenges med inntil ett år dersom deltakeren deltar i opplæring eller utdanning. Disse endringene innebærer en mulighet for noe lengre varighet enn det som gjelder i henhold til dagens forskrift. Det forventes at de maksimale varighetsbegrensningene vil benyttes i begrenset omfang.

Eventuelle økonomiske og administrative konsekvenser av endringer i forskriften vil dekkes innenfor de til enhver tid gjeldende budsjetttrammene. Oppfølgingstiltak i Arbeids- og velferdsetatens egenregi finansieres over Arbeids- og inkluderingsdepartementets budsjett innenfor kapittel 634, post 01 Driftsutgifter. Kostnader i forbindelse med tiltakspenger og tilleggsstønader finansieres over kapittel 634, post 76, og det samme gjelder de fleste andre arbeidsmarkedstiltak, herunder opplæring.

7 Forslag til endringer i tiltakspengeforskriften og ny forskrift om oppfølgingstiltak i Arbeids- og velferdsetatens egenregi

Departementet foreslår at tiltakspengeforskriften § 2 utvides til å omfatte deltakere i arbeid med støtte og individuell jobbstøtte. Ny § 2 i tiltakspengeforskriften skal lyde:

§ 2 Hvem som kan få tiltakspenger

Deltakere på følgende arbeidsmarkedstiltak har krav på tiltakspenger:

- a. avklaring, jf. forskrift 11. desember 2015 nr. 1598 om arbeidsmarkedstiltak (tiltaksforskriften) kapittel 2,
- b. arbeidstrening, jf. tiltaksforskriften kapittel 3,
- c. oppfølging, jf. tiltaksforskriften kapittel 4,
- d. opplæring, jf. tiltaksforskriften kapittel 7,
- e. arbeidsrettet rehabilitering, jf. tiltaksforskriften kapittel 12,
- f. arbeidsforberedende trening, jf. tiltaksforskriften kapittel 13,
- g. arbeid med støtte, jf. forskrift om oppfølgingstiltak i Arbeids- og velferdsetatens egenregi kapittel 2, og
- h. individuell jobbstøtte, jf. forskrift om oppfølgingstiltak i Arbeids- og velferdsetatens egenregi kapittel 3.

Departementet foreslår videre en rekke endringer i dagens forskrift om oppfølgingstjenester i Arbeids- og velferdsetatens egen regi. Ny forskrift om oppfølgingstiltak i egenregi skal lyde:

Forskrift om oppfølgingstiltak i Arbeids- og velferdsetatens egenregi

Kapittel 1 Fellesbestemmelser

§ 1-1 Formål

Oppfølgingstiltak i Arbeids- og velferdsetatens egenregi skal styrke deltakerens muligheter for å få eller beholde arbeid, samt forebygge langvarig eller varig utestenging fra arbeidsmarkedet.

§ 1-2 Definisjoner

I denne forskrift menes med

- a. «arbeid med støtte» utvidet oppfølging som følger metoden Supported Employment (SE)

- b. «individuell jobbstøtte» tilpasset oppfølging som følger metoden Individual Placement and Support (IPS)
- c. «jobbspesialist» en veileder som gir bistand i samsvar med metoden SE eller IPS

§ 1-3 *Vilkårene for deltakelse*

Oppfølgingstiltak skal være nødvendig og hensiktsmessig for at deltakeren kan få eller beholde lønnet arbeid.

Arbeids- og velferdsetaten kan kreve at deltakeren gjennomgår en behovs- eller arbeidsevnevurdering, jf. arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 14a.

Oppfølgingstiltak opphører når vilkårene for deltakelse ikke lenger er oppfylt, eller deltakeren ikke lenger ønsker å delta.

§ 1-4 *Avgjørelsesmyndighet*

Arbeids- og velferdsetaten gir tilbud om oppfølgingstiltak etter denne forskriften.

§ 1-5 *Krav til gjennomføring av tiltak*

De kravene som stilles til økonomiske rammer, effektivitet og resultater til arrangører i tiltaksforskriften kapittel 4, gjelder så langt det passer for oppfølgingstiltakene etter denne forskriften.

Kapittel 2 Arbeid med støtte

§ 2-1 *Personkrets*

Arbeid med støtte kan tilbys personer som har fylt 16 år, og som har behov for en mer omfattende formidlings- og oppfølgingsbistand enn den som tilbys etter arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 4 tredje ledd.

§ 2-2 *Innhold*

Deltakere i arbeid med støtte kan få

- a. regelmessig og tilpasset oppfølging fra en jobbspesialist,
- b. karriereveiledning og yrkesplanlegging,
- c. bistand til å komme i arbeid i en ordinær virksomhet,
- d. tilrettelegging på arbeidsplassen tilpasset den enkeltes behov og i samarbeid med arbeidsgiver, og
- e. nødvendig hjelp til å samhandle med andre relevante instanser som kan bistå deltakeren.

Personer som deltar i fag- og yrkesopplæring etter tiltaksforskriften § 7-2 første ledd bokstav a og b, kan få bistand til å gjennomføre opplæringen.

§ 2-3 *Planlegging, gjennomføring og brukervedvirkning*

Det skal utarbeides en plan for oppfølgingen av deltakeren. Planen skal angi formålet og innholdet for tiltaket, oppfølgingsaktiviteter og eventuelt hvilken annen bistand som skal gis. Planen skal oppdateres jevnlig.

Arbeids- og velferdsetaten skal sørge for at deltakeren kan medvirke under planleggingen og gjennomføringen av aktiviteter gjennom hele oppfølgingsperioden.

§ 2-4 *Varighet*

Varigheten på tiltaket skal tilpasses deltakerens individuelle behov og muligheter på arbeidsmarkedet.

Tiltaket kan ha en varighet på inntil ett år. For personer med nedsatt arbeidsevne kan tiltaket ha en varighet på inntil tre år. For personer som deltar i opplæring etter tiltaksforskriften § 7-2 første ledd bokstav a og b, kan tiltaket forlenges med inntil ett år, slik at samlet varighet kan være inntil to år, eller fire år for personer med nedsatt arbeidsevne.

Kapittel 3 Individuell jobbstøtte

§ 3-1 *Personkrets*

Individuell jobbstøtte kan tilbys personer med moderate til alvorlige psykiske lidelser og/eller rusproblemer som får behandling i helse- og omsorgstjenesten. Det er en forutsetning at personen har fylt 16 år og ønsker lønnet arbeid.

§ 3-2 *Innhold*

Deltakere i individuell jobbstøtte kan få

- a) regelmessig og tilpasset oppfølging av en jobbspesialist
- b) bistand til aktiv jobbsøking tidlig i oppfølgingen
- c) støtte fra jobbspesialisten til å mestre arbeidsrelaterte forhold i samarbeid med behandlingsteam i helse- og omsorgstjenesten
- d) tilrettelegging på arbeidsplassen tilpasset den enkeltes behov og i samarbeid med arbeidsgiver
- e) nødvendig hjelp til å samhandle med andre relevante instanser, blant annet om økonomiske, sosiale og utdanningsrelaterte forhold.

Individuell jobbstøtte inngår som en integrert del av behandlingstilbudet i helse- og omsorgstjenesten. Jobbspesialisten følger deltakeren fra arbeidssøking til arbeidsformidling, og underveis i arbeidsforholdet.

Jobbspesialisten kan også tilby nødvendig oppfølging til arbeidsgivere som tilsetter deltakere gjennom individuell jobbstøtte. Det er en forutsetning at behovet for bistand går utover arbeidsgivers tilretteleggingsplikt etter arbeidsmiljøloven § 4-2.

§ 3-3 *Planlegging, gjennomføring og brukervedvirkning*

Det utarbeides en plan for oppfølgingen i samarbeid med deltakeren og helse- og omsorgstjenesten. Planen skal angi formålet og innholdet for individuell jobbstøtte, oppfølgingsaktiviteter og eventuelt hvilken annen bistand som skal benyttes. Planen skal oppdateres jevnlig.

Arbeids- og velferdsetaten skal sørge for at deltakeren kan medvirke under planleggingen og gjennomføringen av aktiviteter gjennom hele oppfølgingsperioden.

§ 3-4 *Samarbeid med helse- og omsorgstjenesten*

Jobbspesialisten skal samhandle med behandlingsteamet i helse- og omsorgstjenesten og kan i henhold til arbeids- og velferdsforvaltningsloven §§ 4a og 7 behandle, herunder innhente og utlevere, personopplysninger som er nødvendige for å gi arbeidsrettet bistand. Nødvendige helseopplysninger kan bare innhentes dersom deltakeren samtykker til det, jf. helsepersonelloven § 22.

§ 3-5 Varighet

Varigheten på individuell jobbstøtte tilpasses deltakerens individuelle behov og muligheter på arbeidsmarkedet.

Tiltaket kan ha en varighet på inntil ett år. For personer med nedsatt arbeidsevne kan tiltaket ha en varighet på inntil tre år.

§ 3-6 Forsøk med individuell jobbstøtte til unge under 30 år

Individuell jobbstøtte til unge (IPS ung) kan tilbys personer mellom 16 år og 30 år. Bestemmelsene i §§ 3-1 til 3-5 gjelder med de presiseringer som følger av denne bestemmelsen.

IPS ung kan også tilbys unge med sammensatte psykiske problemer eller rusutfordringer.

Oppfølgingen gis i henhold til § 3-2, men deltakere kan også tilbys oppfølging under opplæring og utdanning. Dersom deltakere skal gjennomføre opplæring eller utdanning, kan jobbspesialisten i henhold til arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 7 utlevere personopplysninger som er nødvendige for å gi arbeidsrettet bistand, til utdanningsmyndighetene.

For personer som deltar i opplæring eller utdanning, kan tiltaket forlenges med inntil ett år, slik at samlet varighet kan være inntil to år, eller fire år for personer med nedsatt arbeidsevne.